

Laura Ikonen

KANTELE MONIN KIELIN

Prosessina nuottikirjan tekeminen

Opinnäytetyö

CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU

Musiikin koulutusohjelma

Marraskuu 2013

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Kokkola-Pietarsaari	Aika Marraskuu 2013	Tekijä/tekijät Laura Ikonen
Koulutusohjelma Musiikki		
Työn nimi Kantele monin kielin – prosessina nuottikirjan tekeminen		
Työn ohjaaja Riitta Kossi		Sivumäärä 27
Työelämäohjaaja		
<p>Taiteellinen opinnäytetyöni on omista sävellyksistäni koottu <i>Kantele monin kielin</i> – kanteleensoiton oppikirja. Kirjani on suunnattu jo muutaman vuoden soittaneelle harrastajalle. Kirjalliseen raporttiosuuteen olen kirjoittanut ajatuksia ja pohdintaa pedagogisesta näkemyksestäni, kanteleensoitosta ja sen nykytilanteesta, ja niiden yhteisestä vaikutuksesta kirjan syntyyn.</p> <p>Opinnäytetyöni pohjaa vahvasti omiin kokemuksiini ja tietooni kanteleensoittajana ja -opettajana. Nuottikirjan ajatus on lähtenyt tarpeesta saada uutta soittomateriaalia opetuskäyttöön. Nuottikirja sisältää 25 kappaletta, jotka vaikeutuvat asteittain kirjan loppua kohden. Kirjan alkuun olen sisällyttänyt omia ajatuksiani kirjasta ja ohjeita sen käyttöön. Nuottien seasta löytyy omia huomioitani kappaleen sisällöstä ja harjoitteista, ja kirjan lopusta teknisten haasteiden taulukko kappalekohtaisesti. Kirjallisessa osuudessa tärkeässä osassa on olemassa olevan soittomateriaalin tutkiminen. Kanteleen päivitetyn ja uuden, pedagogisen soittomateriaalin tarve on ajankohtainen. Olen pohtinut myös kanteletta instrumenttina, pedagogiikkaa ja perinteiden sekä historian vaikutusta kanteleensoitonopetukseen ja uuteen kirjaani.</p> <p>Lopullisena tuloksena muotoutunut nuottikirja on vielä vaille virallista julkaisijaa. Tästä syystä nuottikirjaa ei ole liitettyä raporttiosuuteeni loppuun. Tulevaisuuden tavoitteena on julkaista kirja ja saada uusi oppimateriaali valtakunnalliseen levitykseen muidenkin kantelepedagogien käyttöön.</p>		
Asiasanat kansanmusiikki, kantele, motivaatio, musiikkipedagogiikka, nuottikirja, opetusmateriaali, säveltäminen		

ABSTRACT

Unit Kokkola-Pietarsaari	Date November 2013	Author/s Laura Ikonen
Degree programme Music		
Name of thesis Kantele monin kielin – the process of making a guidebook for kantele		
Instructor Riitta Kossi		Pages 27
Supervisor		
<p>The thesis project involved making a guidebook of my own compositions for kantele players called <i>Kantele monin kielin</i>. This guidebook is directed to players who are no longer beginners. The theoretical part of the thesis describes the process of making the book, from my view of the pedagogy to the history of kantele and its current state, and their combined influence.</p> <p>My thesis is strongly based on my personal experiences and my knowledge of kantele, both as a player and a teacher. The idea of a kantele guidebook emerged from my own need of new kantele sheet music for my students. The guidebook includes 25 pieces and the level of difficulty increases towards the end of the book. I have also written my own thoughts and guidelines how to use the book and a list of technical difficulties of the pieces.</p> <p>An important part of the theoretical part is researching the kantele material which already exists. Currently, there is a need for new sheet music for kantele. I have also reflected on kantele as an instrument, the pedagogy, the history and traditions of kantele and how all these affect the teaching of kantele and my new book.</p> <p>As a final product, the guidebook is yet to be published. Thus the guidebook is not included as an appendix. In the future my goal is to publish the book and hopefully distribute it to all the other kantele teachers and players.</p>		

Key words

composing, folk music, guide book, kantele, motivation, music pedagogy, teaching material

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KANTELE INSTRUMENTTINA	3
2.1 Kanteleen historia ja kehitys	3
2.2 Kantele ja sen haasteet 2010-luvulla	5
2.3 Ison kanteleen soittomateriaali	9
2.3.1 Alkeismateriaali	9
2.3.2 Sävelletty soitto-ohjelmisto	10
2.3.3 Pedagoginen oppimateriaali	11
3 PEDAGOGINEN NÄKEMYKSENI	13
3.1 Taustani ja kokemukseni kantelistina	13
3.2 Oppimisenäkemys ja motivaatio	14
3.3 Perinteen uudistaminen ja säilyttäminen	16
4 ANALYSOINTIA NUOTTIKIRJASTA	18
4.1 Sävellysprosessi	18
4.1.1 Nallen tallustus Blues	19
4.1.2 Polska från Magnuskärr	20
4.1.3 Kesän päättyessä	20
4.2 Valintani nuottikirjan teossa	22
5 POHDINTA	24
LÄHTEET	26
KUVIOT	
KUVIO 1. Kanteletyypit jaettuna kielimäärän mukaan.	6
NUOTTIESIMERKIT	
NUOTTIESIMERKKI 1. Nuottikuvaa kappaleesta Buugi.	7
NUOTTIESIMERKKI 2. Ote kappaleesta Nallen tallustus Blues.	19
NUOTTIESIMERKKI 3. Alku kappaleesta Polska från Magnuskärr.	20
NUOTTIESIMERKKI 4. Kesän päättyessä.	21
TAULUKOT	
TAULUKKO 1. Otanta ison kanteleen painetusta nuottimateriaalista.	12

1 JOHDANTO

Olen tehnyt kanteleensoitonopettajan töitä opiskeluni ohella noin kolmen vuoden ajan. Työtuntien lisääntyessä kasvoi myös oma tarpeeni saada uutta soitto-ohjelmistoa isoa kanteletta soittaville oppilaille – soittomateriaalia, joka ei olisi liian haastavaa, kehittäisi oppilasta teknisesti, kuulostaisi hauskalta korvaan, mutta ei olisi kuitenkaan täysin alkeismateriaalia. Tällaista soitto-ohjelmistoa on kanteleensoittajille painettuna oppikirjana vähän tarjolla.

Kanteleensoiton suosio harrastuksena on jatkuvassa kasvussa. Musiikkileikkikoulussa alkanut soittoharrastus jatkuu yhä useammin myös pidemmälle musiikkiopistoon asti, jolloin 5-kielinen kantele vaihtuu usein suuremmaksi, esim. 36-kieliseksi kotikanteleeksi. Kanteleensoiton opetusmateriaalia on moniin muihin soittimiin verrattuna olemassa vähän. Vähäisestä painetusta opetusmateriaalista uusimmatkin teokset ovat jo lähes 10 vuotta vanhoja.

Taiteellisena opinnäytetyönäni olen tehnyt *Kantele monin kielin* -nuottikirjan opetusmateriaaliksi kantelepedagogeille ja ohjelmistoksi jo muutaman vuoden kanteletta soittaneelle harrastajalle. Kanteleensoiton uudistuessa ja kehittyessä eteenpäin, on myös soitto-oppaiden pysyttävä muutoksen mukana.

Opinnäytetyöni nojaa paljon omaan kokemukseeni ja tietooni kanteleesta, sen soitosta ja opetuksesta. Kokemukseni kautta olen huomannut myös soitto-ohjelmiston suhteen oppilaan motivaatioon. Oppilaan oma populaarikulttuuri, johon hän on kasvanut, määrittää suuresti sen, minkälainen musiikki motivoi häntä ja on mielekästä. Vanhojen soitto-oppaiden usein klassiseen musiikkiin vivahtavat kappaleet sovituksineen voivat syödä oppilaan soitto- ja harrastusmotivaatiota.

Nuottikirjan synty on ollut pitkä prosessi. Se lähti tarpeesta saada uutta opetusmateriaalia, ja valikoitui vasta tämän jälkeen opinnäytetyöni aiheeksi. Sen syntyyn on vaikuttanut oma pedagoginen näkemykseni, omat kokemukseni opettajana, nykyinen olemassa oleva materiaali, kantele soittimena, sen historia ja tilanne tänä päivänä sekä itse sävellysprosessi, joka on ollut kaikkien 25 uuden kantelesävellyksen taustalla. Kaiken tämän olen sisällyttänyt kirjalliseen raporttiini, josta selviävät omat perusteluni ja pohdintani kirjan synnystä sen mahdolliseen tulevaisuuden tavoitteeseen asti.

Opinnäytetyöni valmistuessa nuottikirja on vielä vailla julkaisijaa. Tästä syystä *Kantele monin kielin* -kirjaa ei ole liitetty kirjallisen opinnäytetyöni liitteeksi.

2 KANTELE INSTRUMENTTINA

2.1 Kanteleen historia ja kehitys

Kanteleella on pitkä historia ja tärkeä asema kansallisena symbolina Kalevalan ohella. Vanhin löydetty 5-kielinen kantele on vuodelta 1699, mutta kanteleen varsinaiseksi iäksi on arvioitu 2000–3000 vuotta. Suomen kansallissoittimeksi kantele vakiintui kansallisromantiikan ja karelianismin myötä, etenkin 1800-luvun lopun taiteen kultakautena. Lönnrotin 1835 julkaisemassa Kalevalassa kanteleen rooli oli merkittävä. Se inspiroi kanteleen käyttöä kuvataiteissa, runoudessa ja kirjallisuudessa erityisesti kansallisromantiikan aikana. (Saha 2006, 401–403.)

Kanteleen muoto ja koko on muuttunut merkittävästi vuosisatojen saatossa, suurimpana muutoksena kielimäärän lisääntyminen. Ensimmäiset kanteleet olivat koverrettuja yhdestä puusta, jolloin pohja jäi yleensä avonaiseksi. Kieliä oli yleisesti viisi. Todennäköisesti vasta 1800-luvulla kielimäärä alkoi kasvaa, jolloin suurimmat kanteleet saattoivat olla 15-kielisiä. 1800-luvun aikana kanteleen rakennustyyli muuttui myös huomattavasti. Irtolaudoista rakennettu ”laatikkokantele” muutti myös soittotekniikkaa. Kielimäärä nousi yleisesti yli 20:een. (Saha 2006, 404–407.) Suurkanteleen soittotekniikka ja kehitys oli alkanut.

Laatikkokantele kehittyi Perhonjokilaaksossa Pohjanmaalla erityisen verkkaisesti. Perhonjokilaakson kanteleeseen vakiintui oma viritysjärjestelmä alennettuine bassokielineen, ja alueen kanteletaiturit vaikuttivat soittimen suosioon ja rakennukseen. Kielimäärä nousi 1800-luvun lopulle keskimäärin 28:aan. Erilaiset soittotekniikat olivat ominaisia eri alueiden kantelekulttuurille. Saarijärven kanteleelle oli ominainen tyyli soittaa kanteletta tikulla (ns. tikkukantele) kun Haapavedellä koverretun 5-kielisen kanteleen sulkusoitto pysyi alueen omana soittotyylinä pitkään. (Saha 2006, 407–413.)

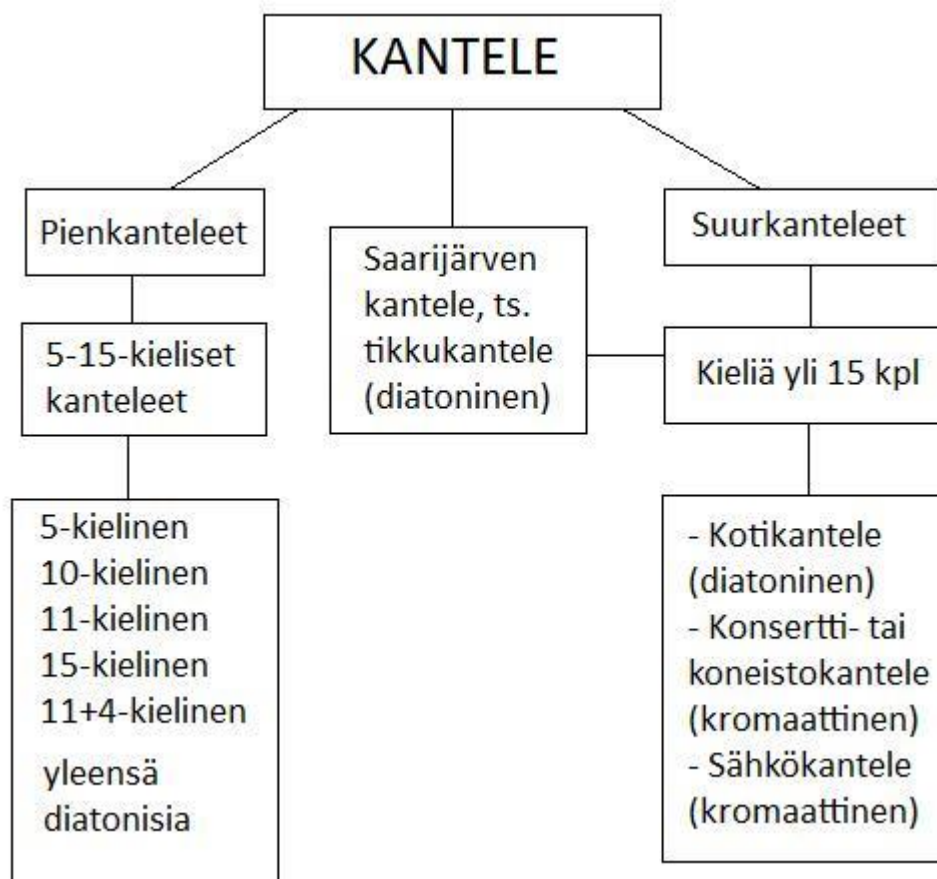
1900-luvulle tultaessa kanteleensoitto oli kohdannut monia muutoksia. Kielimäärä ja rakennustekniikka muuttuivat merkittävästi. Tähänastisen kanteleen soittotyylissä lyhyin kieli oli soittajaa lähinnä. Vuosisadan vaihtuessa kantele kääntyi myös toisinpäin, jolloin pisin kieli siirtyi soittajaa lähimmäksi. (Saha 2006, 414–415.) Vuosisadan alussa kromaattisen kanteleen kehitystyötä käytiin kahdella mantereella. Hannes Wallen kehitti omalla tahollaan kanteleen koneistoa USA:ssa ja Paul Salminen Suomessa. (Dahlblom & Nieminen 2011b, 8-10.) Vuonna 1920 Paul Salminen haki patenttia keksinnölleen, jota kuvaili seuraavanlaisesti: ”virityslaite kanteleeseen ja sentapaisiin soittokoneisiin” (Dahlblom & Nieminen 2011a, 8-9). Koneisto mahdollisti eri sävellajit ja kromaattiset muutokset isolle kanteleelle. Koneistokantele syntyi ja kehittyi nykyiseen muotoonsa läpi 1900-luvun. Kanteleen kielimäärä jäi keskimäärin 36:een. Samalla myös laatikkokanteleesta tutun suoraviivaisen muodon tilalle tuli kaareva reuna, johon kielitapit kiinnitettiin. (Saha 2006, 414–415.) Fazer-musiikki alkoi markkinoida Paul Salmisen tavallisia, koneistottomia kanteleita kotikanteleen nimellä 1940-luvulla (Dahlblom & Nieminen 2011a, 13). Nimitys ”kotikantele” on pysynyt käytössä siitä lähtien.

1900-luvun kuluessa kantele ja sen soitonopetus sai jalansijaa Suomessa mm. musiikkioppilaitoksissa, Sibelius-Akatemiassa ja konservatorioissa. Näkyvyyttä lisäsi huomattavasti 1980-luvulla Kantele kouluun -projekti, joka aloitti 5-kielisten kanteleiden suurtuotannon. 2000-luvun suurin saavutus kanteleelle on ollut sähkö. Soitinrakentajien uutena haasteena on ollut kanteleen äänen vahvistaminen, jotta soittimesta tulisi myös tasapuolinen bändi-instrumentti. (Saha 2006, 417-418.) Tunnetuimpana kanteleen kehittäjänä toimii tänä päivänä Koistinen Kantele Oy Rääkkylässä. Koistinen on tehnyt yli 20 vuoden ajan kehitystyötä kanteleen parissa. Alkujatoksena oli nykyaikaistaa soitin tasapuoliseksi yleissoittimeksi, joka ei olisi liitoksissa vain kansanmusiikkiin. Kanteleen kehitys ei ole vielä kukaan pysähtynyt. (Virtanen 2013, 50-53.)

2.2 Kantele ja sen haasteet 2010-luvulla

Kantele on soittimena monipuolinen. Termi kantele tarkoittaa tänä päivänä montaa erikokoista ja -näköistä instrumenttia. Yleisin jakotapa on jakaa soitin kielimäärittäin pien- ja suurkanteleisiin. Nämä alaryhmät sisältävät useita soittimia. Pienkanteleisiin lasketaan yleensä n. 5-15-kieliset kanteleet. Näihin kuuluvat perinteinen 5-kielinen kantele, tästä seuraava 11-kielinen kantele, sekä 15-kielisen kanteleen eri versiot (esim. 11+4-kielinen, jonka alimmat kielet bassokieleä).

Suurkanteleet ovat yleensä 20–39-kielisiä kanteleita, jotka jaetaan kotikanteleeseen (ns. laatikkokantele, diatoninen) ja konsertti- tai koneistokanteleeseen (kromaattinen). Koti- ja koneistokanteleesta täysin soittotyyliltään poikkeava Saarijärven kantele, ts. tikkukantele, ei virallisesti kuulu suurkanteleperheeseen, vaikka kielimääränsä puolesta voisi olla ryhmässä. Tikkukantele on soittotyyliltään täysin erilainen – soittaja soittaa kanteletta kirjaimellisesti tikulla. Koti- ja konserttikanteleen erona on konserttikanteleesta löytyvä koneisto, joka mahdollistaa kromaattiset vaihdokset (KUVIO 1).

KUVIO 1. Kanteletyypit jaettuna kielimäärän mukaan.

Tärkeä kanteleeseen ja sen soitettavuuteen vaikuttava tekijä, on sen vire ja mahdollisuudet muuttaa sitä. Kotikantele, tikkukantele ja useimmiten myös pienkanteleet ovat diatonisia – niihin ei siis pysty tekemään kromaattisia sävelmuutoksia ilman viritysavainta. 1920-luvulla kantele sai vihdoin oman kromaattisen muotonsa, kun Paul Salminen patentoi kanteleelle koneiston, joka kehittyi nykyiseen muotoonsa 20-luvulta lähtien (Saha 2006, 414-415). Koneisto mahdollistaa nykyään sen, että kanteleella pystytään soittamaan eri vireissä, sekä vaihtamaan viritystä tai lisäämään sävellajiin kuulumattomia säveliä kesken kappaleen.

Kanteleiden virityksistä löytyy eroja. Pienkanteleet on yleensä viritetty D-duuriin, tikkukantele on normaalisti G-duurissa ja kotikantele D- tai C-duurissa. Konsertti-

kanteleen vire on C-duuri, jota on mahdollista vaihtaa koneistolla haluttuun sävellajiin. Alussa kanteleen koneistoa hyödynnettiin vain sävellajimuutoksiin. Nykyään sitä käytetään olennaisena osana kansanmusiikkia, kappaleen sisäisten sävellajimuutosten lisäksi myös esim. melodialinjoissa tai efektinä. Koneiston käyttö tuo hauskan liukuvan efektin melodiaan esim. omassa nuottikirjani kappaleessa Buugi (NUOTTIESIMERKKI 1).

NUOTTIESIMERKKI 1. Nuottikuvaa kappaleesta Buugi. Kappaleen melodia-
linjassa hyödynnetään konserttikanteleen koneistoa, alentamalla ja palauttamalla
säveltä c2.

Tämän lisäksi soittotyylejä on melkein yhtä monia kuin itse soittajakin: soittaako lyhyeltä vai pitkältä sivulta, sekatyylillä vai näppäillen, sointuja vai hyödynnetäänkö kanteletta perkussiivisesti? Erilaisia soittotekniikoita keksitään jatkuvasti, kun innovatiiviset kanteleenuudistajat soittavat kanteletta ennakkoluulottomasti ja luovat uutta kantelekulttuuria.

Kanteleen monipuolisuus tuo omat haasteensa opetusmateriaaliin. Kanteleperheen sisältäessä useita erikokoisia soittimia, ei ole helppoa tehdä kanteleelle sopivaa opetusmateriaalia. Kanteleen vire, kromatiikka tai diatonisuus vaikuttaa olennaisesti materiaaliin, mitä kanteleella pystyy soittamaan. Paljon kromatiikkaa sisältävät kappaleet ovat usein vaikeita, ja vähintäänkin haastavia, jopa

mahdottomia kanteleelle. Suuria kromaattisia vaihdoksia ei kanteleen omassa soittomateriaalissa usein kohtaa, juuri niiden vaikean toteutuksen takia.

Tällä hetkellä olemassa oleva materiaali on jakautunut selvästi instrumentin kielimäärän mukaan. Suurimpana opetusmateriaaliryhmänä on 5-kielisen kanteleen oppimateriaali. 5-kielisen kanteleen suosio musiikkileikkikouluissa on tuonut tarpeen kattavaan opetusmateriaaliin, joka näkyy selvästi soitto-oppaiden tarjonnassa. Pienkanteleiden opetusmateriaalia löytyy hyvin myös 11-kielisellevä. Alkeismateriaalin jälkeen hyväksi soitto-ohjelmistoksi sopivat perinteiset melodiat, joista tunnetuin teos lienee A.O. Väisäsen toimittama Kantele- ja jouhikkosävelmiä (2002), joka sisältää yli 250 ympäri Suomea kerättyä sävelmää. Perinteisten, kerättyjen melodioiden ja kansansävelmien osuus pienkantelemateriaalista onkin huomattava.

Suurkanteleen, ja omassa tapauksessani koti- ja konserttikanteleen opetusmateriaalissa tilanne on mielestäni toinen. Oma työni keskittyy ison kanteleen materiaalin tutkimiseen ja kehittämiseen. Kovin moni ison kanteleen alkeis- tai opetusmateriaali on lähes 10 vuotta vanhaa tai keskittyy suurimmaksi osaksi klassiseen kanteleensoittoon. Perinteisen kansanmusiikkikanteleen uutta, päivitettyä ja sävellettyä, pedagogista kanteleohjelmistoa on vähän tarjolla nuottivihkojen tai -kirjojen muodossa, vaikka nykypäivänä kansanmusiikissa huomattavassa painoarvossa pidetään juuri omaa säveltämistä. Suomen musiikkiopistojen liiton tasosuoritusohjeissa omien sävellysten tuottaminen on vaadittu perustaso 1-tasosuorituksesta musiikkiopistotasosuoritukseen asti (SML – Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry., 2005).

Perustason opintojen jälkeen opiskelijan tulisi kyetä perinteisen ja uuden kansanmusiikin itsenäiseen tuottamiseen: soittamiseen, laulamiseen ja oman musiikin tekemiseen. Tavoitteena on edetä ilmaisutaidon, instrumentti-tekniikan, improvisaation, säveltämisen ja ryhmämusisointitaitojen alueilla. (SML - Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry., 2005.)

Tämän epäkohdan johdosta olen kerännyt omat sävellykseni yksien kansien sisään, josta se on saatavilla jokaiselle kanteleensoitonopettajalle käytettäväksi.

2.3 Ison kanteleen soittomateriaali

Tutkiessani olemassa olevaa soittomateriaalia isolle kanteleelle, jaoin materiaalin kolmeen alaluokkaan: alkeismateriaaliin, sävellettyihin kanteleteoksiin sekä pedagogiseen, sävellettyyn tai sovitettuun, oppimateriaaliin. Yhteisenä piirteenä kaikille vihkoille huomasin materiaalin iän. Suurin osa painetusta materiaalista on yli 10 vuotta vanhaa.

Hyvä soitto-ohjelmisto pysyy hyvänä ajan saatossa. Kanteleen soittomateriaalin ikä ei siis tarkoita sitä, etteikö sitä olisi edelleen hyödyllistä, ja myöskin pakollista, opettaa kanteleensoittajille. Martti Pokelan sävellykset ovat nousseet jo klassikoiksi kanteleensoittajien piireissä, ja niitä on hyvä soittaa edelleenkin. Kansanmusiikin kentän uudistuessa ja kehittyessä eteenpäin on kuitenkin tärkeää, että myös ohjelmisto uudistuu, ja uutta nykykansanmusiikkia tulee soittajille soitettavaksi vanhan ja perinteisen ohjelmiston lisäksi.

2.3.1 Alkeismateriaali

Pedagogiseen alkeismateriaaliin sisällytän kaiken materiaalin, joka on tehty opetuskäyttöön vasta-alkajille ja sisältää pedagogisia ohjeita, esim. soitto-tekniikasta. Sovitukset ja sävellykset on tehty näissä vihkoissa juuri alkeissoittoa varten, ja sisältävät erilaisia teknisiä haasteita. Kappaleet ovat yleensä lyhyitä ja yksinkertaisia. Sovituksissa on käytetty usein myös vanhoja kansansävelmiä.

Tutkimastani materiaalista tärkeimpänä, sekä uusimpana oppimateriaalina esiin nousi Vivo kantele -oppikirja ison kanteleen alkeissoittajille (Piispanen, Pitkänen & Sopanen 2005). Kirja on painettu vuonna 2005 ja on mielestäni monipuolinen alkeisopas, jonka kappaleet kehittyvät jo melko pitkälle vaikeusasteeltaan, vaikka kirja onkin vasta-alkajille. Vivo-sarjaan ei ole ilmestynyt toista osaa, joten pitkälle etenevä ensimmäinen kirja on tarpeellinen. Vivo kantele -kirjaa edeltänyt alkeismateriaali on ollut suppeaa ja melko yksipuolista. Klassisen kanteleen soitto-oppaita löytyy useampia, mutta niiden ikä voi olla jopa 20 vuotta, esimerkiksi Kantelekoulu 1, peruskurssi 1/3 (Hassinen 1992). Vanhemmat soitto-oppaat viittaavat myös usein enemmän klassiseen musiikkiin. Esimerkiksi Kantelekoulu 1, peruskurssi 1/3-kirjassa sovituksia on tehty mm. Haydnin ja Beethovenin kappaleista (Hassinen 1992); (TAULUKKO 1).

2.3.2 Sävelletty soitto-ohjelmisto

Sävelletty soitto-ohjelmisto sisältää tunnettujen kantelesäveltäjien ja -sovittajien painettuja teoksia. Näihin säveltäjiin kuuluvat mm. Martti Pokela, Hannu Syrjälahti ja Minna Raskinen. Edellä mainituilta kanteletaiteilijoilta on monia painettuja nuottivihkoja, joiden kappaleet ovat usein vähintään perustaso 2-tasoisia, usein vaikeampiakin. Suurimpana erona muihin nuottivihkoihin, ja myös omaan nuottikirjaani on se, ettei kappaleissa tai nuoteissa ole juurikaan teknisiä tai pedagogisia vinkkejä oppilaalle tai opettajalle käyttöön. Kappaleita ei ole siis sävelletty pedagogisesta vaan taiteellisesta näkökulmasta. Ne ovat teoksia, jotka soivat kanteleella soitettuna erityisen kauniisti, ja soveltuvat esimerkiksi vakuuttaviksi esityskappaleiksi tutkintoihin ja esiintymisiin (TAULUKKO 1).

2.3.3 Pedagoginen oppimateriaali

Pedagogiseen oppimateriaaliin olen sisällyttänyt soitto-oppaita, joiden kappaleet on sävelletty tai sovitettu pedagogiseen käyttöön tarkoitetuksi, mutta ne eivät ole tarkoitettu alkeisopetukseen. Tämä ryhmä on soitto-oppaiden määrältä huomattavasti edellisiä ryhmiä pienempi. Jatkaville kanteleensoiton harrastajille on olemassa selvästi vähemmän painettua pedagogista soittomateriaalia, kuin esim. kanteleensoiton alkeisoppaita.

Oma nuottikirjani kuuluu tähän kategoriaan, ja on saanut inspiraatiota mm. Kanteleen kanssa sävellysten ja sovitusten maailmassa -kirjasta (Honkonen, Huovinen, Kinnunen & Savolainen, 2002). Kirjassa on sävellyksiä ja sovituksia useilta kanteleensoiton ammattilaisilta, sekä aktiivisesti toimivilta kantelepedagogeilta. Kappaleiden vaikeustaso nousee vihkon loppua kohden. Omana inspiraationani käytin kyseistä kirjaa juuri siksi, että sovitukset ja sävellykset toimivat ja soivat isolla kanteleella hyvin. Kappaleet on tehty juuri kanteleelle ja opetuskäyttöön (TAULUKKO 1).

TAULUKKO 1. Otanta ison kanteleen painetusta nuottimateriaalista.

MATERIAALILUOKKA	KIRJAN NIMI	PAINOVUOSI
Alkeismateriaali	Vivo kantele	2005
	Kapteenien kantelekoulu	2005
	Kiva kantele	1992
	Kantelekoulu 1, peruskurssi 1/3	1992
	Suomalaisen suurkanteleen opas	1987
Sävelletty soitto- ohjelmisto	Yhteiset sävelet. Martti Pokelan sävellyksiä konserttikanteleelle.	2004
	Tunturikuvia – Martti Salon sävellyksiä ja sovituksia kanteleelle	2001
	Näkyhiekkaa. Minna Raskinen.	1992
	Sävellyksiä konserttikanteleelle (Minna Raskinen - Matti Murto)	1989
	Martti Pokela. Hiidenkirnu. Sävellyksiä ja sovituksia koneistokanteleelle.	1986
	Martti Pokela. Seitakivi. Lapinaiheisia sävellyksiä ja sovituksia koneistokanteleelle.	1986
Pedagoginen oppimateriaali	Kanteleen kanssa sävellysten ja sovitusten maailmassa	2002
	Perinteinen suurkanteleen opas	1991

3 PEDAGOGINEN NÄKEMYKSENI

3.1 Taustani ja kokemukseni kantelistina

Kanteleensoittajana olen ollut koko koulutukseni ajan melko ”tyylitön”. Olen koko soittoaikani keskittynyt pääsääntöisesti kansanmusiikin soittamiseen, mutta ollut jatkuvasti kiinnostunut myös kaikista eri musiikkityyleistä ja niiden tulkinnasta soittimellani. Myös ennakkoluulottomat ja tyyli vapaat opettajani ovat mahdollistaneet kaiken soittomateriaalin soittamisen, omasta kansanmusiikkilinjastani huolimatta.

Kanteleen imagon uudistaminen ja kehittäminen on itselleni tärkeää. Kantele on monipuolinen ja mahdollisuuksia täynnä oleva soitin, jota edes monet ammattimuusikot tai säveltäjät eivät ole vielä oivaltaneet. Teemme kauan odotettua oikeutta kansallisoittimellemme kanteleelle kehittämällä soittomateriaalia ja pedagogista ohjelmistoa, rikkomalla ennakkoluuloja ja todistamalla niitä vääriksi.

Pedagogista näkökulmaa ja kokemusta kanteleensoitonopettajana olen saanut nyt neljän vuoden ajan ammattikorkeakouluopinnoissani ja niiden ohella erilaisissa kerhoissa, sijaisena ja freelancer-opettajana. Syksyllä 2013 sain aloittaa työt kanteleensoitonopettajana Keski-Pohjanmaan konservatoriolla. Olen opettajana melko uusi, mutta koen ammattini kutsumuksena. Haluan kehittää eteenpäin niin itseäni opettajana kuin oppilaitani soittajina, ja pitää heidät innostuneina ja motivoituneina soittamiseen.

Kansanmusiikin kenttä on laaja. Monipuolisen soittomateriaalin käytöllä opettaja saa oppilaan inspiroituneeksi ja motivoituneeksi. Uutta sävellettyä nykyaikaisinta kansanmusiikkia tehdään kansanmusiikin piirissä jatkuvasti. Käyttökelpoista soitto-

ohjelmistoa syntyy toimivien muusikoiden, pedagogien ja oppilaiden keskuudessa hurjalla vauhdilla, mutta painettuna materiaalina sitä ei ole tarpeeksi tarjolla. Oma nuottivihkoni on vastauksena tähän tarpeeseen.

3.2 Oppimisenäkemyks ja motivaatio

Oma oppimisenäkemysni pohjaa vahvasti kognitiiviseen ja konstruktivistiseen oppimisenäkemykseen. Oppilasta tulee ohjata oikeisiin valintoihin, antamatta kuitenkaan suoria vastauksia. Oppija on itse tiedon etsijä. (Patrikainen 1999, 154-155.) Omassa opetuksessani oppilas ei ole koskaan vain ”tyhjä taulu”, johon uuden tiedon voi kirjoittaa. Pysin pohjaamaan tiedon oppilaan valmiina olevaan tietorakenteeseen, ja osoittamaan ja todistamaan sen käytännön kokemuksista ja oppilaan omista havainnoista. (Rauste-Von Wright, Von Wright & Soini 2003, 162-163.) Soittotunneilla pyrin ohjaamaan oppilasta rohkeasti kokeilemaan ja etsimään itse ratkaisua ongelmaan.

Motivoitunut oppilas imee itseensä tietoa ja prosessoi sen paremmin kuin motivoitumaton oppilas (Ruohotie 1998, 46). Oppilaan motivaatioon vaikuttaa oppimistilanteessa moni asia. Yhtenä tärkeimmistä pidän itse sitä, kuinka opittava asia esitetään. Opittava asia on ilmaistava elävästi ja innostaen, eikä huumoria tai oppimisen iloa tule unohtaa tunnin aikana. Vakava ilmapiiri tunnilla sammuttaa motivaation kiinnostavaankin aiheeseen. (Salovaara & Honkonen 2011, 115.) Kaikki opettaminen on oppilaslähtöistä, ja omaan pedagogiseen näkemykseeni kuuluu opettaa oppilaan omilla ehdoilla. Pysin opettamaan jokaista oppilastani hänen omien tavoitteidensa mukaan. On tärkeä tiedostaa alusta asti, mitä oppilas itse haluaa soittoharrastukseltaan – tahtooko oppilas instrumentista kätevän säestyssoittimen muuhun musisointiin, vai haluaako hän kehittyä instrumentin monipuoliseksi taitajaksi ja muusikoksi.

Opettajana olen kokenut oppilaan motivaatiotason olevan myös suhteessa opettajan valintoihin koskien sitä, minkälaista sisältöä tunneilla on tai minkälaista soitto-ohjelmistoa tunneilla soitetaan. Soittonnostuksen ylläpitämiseen kuuluu tärkeänä osana monipuolinen ja oppilasta itseään kiehtova soitto-ohjelmisto. On tärkeää, että perinteikästä instrumenttia, kanteletta, kehitetään eteenpäin tarjoamalla uutta, päivitettyä ohjelmistoa, jolla lisätään monipuolisuutta jo olemassa olevaan soittomateriaaliin. Ohjelmistolla on tärkeä asema oppimisen kannalta, ja se on suoraan suhteessa oppijälähtöisyyden kriteereihin (Olsonen 2012, 22). Opettamisen ollessa oppilaslähtöistä, jokaisella oppilaalla on oma makunsa, ja oma valintansa siitä, minkälainen musiikki motivoi oppimaan. Oppilaan tulisi pystyä myös itse vaikuttamaan ohjelmistovalintoihin. Opettajan lopulliseen ohjelmiston valintaan pitäisi vaikuttaa soittoteknillisten ja teoriapohjaisten asioiden lisäksi myös oppilaan tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. (Olsonen 2012, 22.) Oppilaan harjoitusmotivaatioon vaikuttaa luonnollisesti se, pitääkö oppilas kyseisestä kappaleesta – motivoiko kappale itsessään oppilasta harjoittelemaan.

Median vaikutus musiikkikulttuuriin on valtava. Tämän päivän nuoriso kuulee lähinnä populaarimusiikin eri muotoja jokapäiväisessä elämässään jatkuvasti Internetin, television ja radion kautta. Kiinnostus populaarimusiikkiin on luonnollinen reaktio siihen, mitä yhteiskunta syöttää meille musiikkikulttuurillisesti päivittäin. Ihmiset kuuntelijoina eivät pääse enää valitsemaan sitä, minkä tyylistä musiikkia he kuuntelevat, vaan muu taho tekee päätöksen heidän puolestaan. (Toivanen 2009, 333.)

Kansanmusiikkikanteleen ohjelmiston päivittäminen ja monipuolistaminen, sekä uusien sävellysten ja pedagogisen soitto-ohjelmiston tuominen kaikkien saataville on järkevää koko kantelemusiikin kehityksen kannalta. Nuorten oppilaiden

kiinnostusta ja intoa populaarikulttuuriin ei voida välttää. Jos uusi soittomateriaali on lähempänä nykypäivän populaarikulttuuria, on se oppilaalle mielekkäämpää, ja luo kosketuspinnan oppilaan omaan nuorisokulttuuriin. Hyvässä tasapainossa jo olemassa olevan, perinteisen soittomateriaalin kanssa ei oppilaskaan ehdi kyllästyä oppimiseen.

Jos soitettavalla musiikilla on kosketuspintaa oppilaan omaan maailmaan, motivaatio on yleensä parempi (Olsonen 2012, 23).

3.3 Perinteen uudistaminen ja säilyttäminen

Monesti kansanmusiikin nykytilanteesta ja sen kehityksestä keskusteltaessa päädytään ongelmaan, jonka ytimessä on se, mitä kansanmusiikki nykypäivänä on. Usein ajatuksille löytyy kaksi koulukuntaa – ne jotka haluavat kehittää kansanmusiikkia ja sen asemaa eteenpäin, ja ne jotka haluavat kunnioittaa perinteitä ja pitää kiinni niistä. Kumpikaan koulukunta ei ole mielestäni suoranaisesti väärässä, mutta usein unohdetaan tulkita nykytilannetta menneisyyden ja näiden olemassa olevien perinteiden kannalta. Tämän päivän perinteisen kansanmusiikin klassikoiksi muodostuneet Konsta Jylhä ja Kreetta Haapasalo olivat oman aikansa pioneereja ja perinteen uudistajia, jotka sävelsivät uutta musiikkia niin perinteen kuin myös omien musiikkitaustojensa ja luomisprosessiensä pohjalta (Toivanen 2009, 332-333). Miksi emme siis voi tämän päivän kansanmuusikkoina tehdä samaa - kehittää kansanmusiikkia omien musiikki- mieltymystemme mukaan ja luoda siitä oman näköistämme?

Fuusioituminen eri musiikkityylien välillä on vallitseva ilmiö musiikki- maailmassa. Eri musiikkityylit ottavat väistämättä vaikutteita toisista genreistä, kun sävelletään uutta materiaalia. Nykykansanmuusikoiden uusissa sävellyksissä kuuluu väistämättä jollain tasolla se, minkälaisessa populaarikulttuurissa elämme nyt ja olemme kasvaneet. Vaikka sävelletty musiikki onkin kansanmusiikkia, voi

sen harmonioista, rakenteista, stemmoista tai muista osista erottaa yhteisiä piirteitä esim. pop-musiikkiin. Tämän huomaan myös omista sävellyksistäni nuottikirjassa. Ne ovat omaa tulkintaani kansanmusiikista, joihin vaikuttavat olennaisesti omat taustani ja musiikki, joka on kuulunut ja kuuluu omaan populaarikulttuuriini.

Perinteitä täytyy tuntea, ennen kuin niitä voi uudistaa tai kehittää eteenpäin. On tärkeää tutustua perinteisiin soittajiin ja heidän soittotekniikkaansa ja ilmaisuunsa, mutta koko opettamisen perustaminen toisten muusikoiden matkimiselle kieltää oppilaalta oman ilmaisun, tulkinnan ja kehityksen musisoijana. Jokaiselta soittajalta voi poimia itselleen ideoita ja vinkkejä soittoon ja tekniikkaan, ja tiedostaa musiikillinen valinnan-vapaus ja laajuus siinä, miten monella eri tavalla voi musiikkia tehdä ja tulkita. Mielestäni kansanmusiikkia ei palvele se, jos jäämme kiertämään samaa kehää uudistamatta sitä. Se, mitä kehitämme tänä päivänä ja pidämme nykykansan-musiikkina, on luultavasti sadan vuoden päästä perinnettä, jota puolestaan tulevat muusikot kehittävät omaan suuntaansa.

Omalta osaltani koen, että nuottikirjani uudesta kantelemusiikista on osana kansanmusiikin ja kanteleensoiton kehittämistä ja uudistamista eteenpäin – ja se on ollut myös tavoitteenani. Tarkoitukseni ei ole ollut uudistaa kansanmusiikin kenttää täysin populaarikulttuurin mukaiseksi, mutta kansanmusiikin monipuolisuuden tulisi näkyä etenkin kantelemusiikissa enemmän. Nuottikirjani myötä olen tuonut perinteisen ohjelmiston ohelle uusia kantelesävellyksiä, jotka toivottavasti motivoivat opiskelijoita jatkamaan opintojaan, ja myös luomaan omia visioitaan uudesta kansanmusiikista.

4 ANALYSOINTIA NUOTTIKIRJASTA

4.1 Sävellysprosessi

Monet kappaleistani ovat saaneet alkunsa jo ennen opinnäytetyöprojektini aloitusta. Ne ovat muotoutuneet lopulliseen muotoonsa viimeisen vuoden aikana, kun aiheeni nuottikirjasta opinnäytetyön perustana tuli viralliseksi. Suuri osa vuosien varrella säveltämistäni kappaleista on suunnattu pedagogiseksi materiaaliksi omille oppilaille. Kappaleiden synty on siis lähtenyt tarpeesta. Olen halunnut opettaa oppilaalle esim. tietyn soittoteknisen asian, johon pelkät tekniset, toistuvat harjoitukset ovat olleet liian tylsä valinta.

Usein olen kaivannut myös itselleni mielenkiintoisempaa soitettavaa. Toistuvat kuviot, joilla lisätään sorminäppäryyttä, ovat tehokkaita, mutta pidemmän päälle pitkästyttäviä. Sormilämmittelyiden pohjalta on saattanut syntyä useampikin kappale. *Polska från Magnuskärrin* alkukuvion pohjalla on ollut nimettömän sormen kehittäminen. Toistuvasta kuviosta lähti kehittymään kokonainen kappale, joka on päätynyt myös nuottikirjan sivuille.

Useissa kappaleissa olen halunnut haastaa opiskelijan käyttämään kanteleen uudempia soittotekniikoita, etenkin hyödyntämään koneistoa ja sen kromatiikkaa kesken kappaleen. Uusien harmonioiden löytäminen ja käyttäminen on ollut myös joidenkin kappaleiden taustalla. Monissa kappaleissa sointupohjat ja -kulut eivät ole ns. peruskolmisointuja, vaan niihin on lisätty sus-säveliä tai muita sointujen lisäsäveliä. Tämä tuo kappaleille myös pohjaa nykypopulaarikulttuuriin, jonka kevyen musiikin soinnuissa ja harmonioissa hyödynnetään paljon esim. soinnun maj7-tehoa.

Kaikki soittaminen kehittää opiskelijaa eteenpäin, eikä minkään kappaleen soitto ole ikinä turhaa. Niinpä kirjaan on myös valikoitunut kappaleita, joiden synty on lähtenyt puhtaasti vain tarttuvasta melodiasta. Seuraavissa luvuissa esittelen kolme kirjani kappaletta, joiden taustat ja tekniset haasteet ovat kaikissa erilaiset.

4.1.1 Nallen tallustus Blues

Nallen tallustus Blues on yksi kirjan helpoimmista kappaleista. Sen tärkeimpänä teknisenä haasteena on vasemman käden liikkuvuus, ja nostosointu ("haukkaote"). Kappaleen harmonia on kiehtova sus-sointujen ansiosta. Väliosassa oppilas saa improvisoida haluamallaan tavalla. Tärkein tarkoitus koko kappaleella on naamioida tekniset haasteet haikeaan ja kauniiseen kappaleeseen. Oppilas oppii huomaamattaan uusia taitoja ja sorminäppäryyttä. (NUOTTIESIMERKKI 2.)

Nal - le tal - lus - taa pit - kän mat - kan
Kor - vis - sa soi blues. Sä - vel var - sin

NUOTTIESIMERKKI 2. Ote kappaleesta Nallen tallustus Blues. Nostosointu on merkitty tähdellä soinnun yläpuolelle, ja sen selitys on kirjoitettu nuotin loppuun.

4.1.2 Polska från Magnuskärr

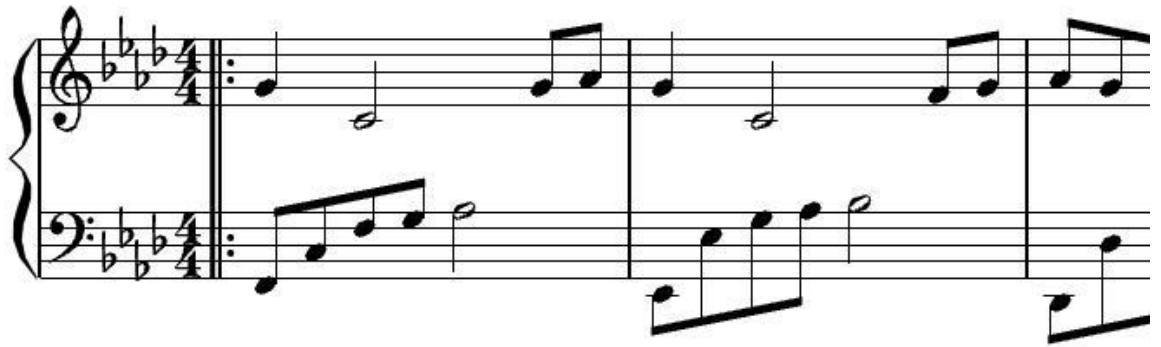
Polska från Magnuskärr syntyi alun perin nuottikirjan ulkopuolisena projektina. Kappaleessa on kuitenkin sorminäppäryyttä vaativa melodia, joka haastaa oikean käden tekniikkaa ja vahvistaa sormia. Toinen kappaleen tunnelman ja rytmisyyden kannalta tärkeä asia on tarkat sammutukset. Oppilaan tulee hallita lautasammutus, käsivarsisammutus ja sormisammutukset. Triolipolskan ja yleisen polskapoljennon opettaminen oppilaalle luo linkin uuden sävellyksen ja perinteisen kansanmusiikin välille. Tämän kappaleen taitaja on jo vähintään perustasolla 3. (NUOTTIESIMERKKI 3.)

The image shows a musical score for the beginning of 'Polska från Magnuskärr'. It is written in 3/4 time and D minor. The right hand part consists of a melodic line with a triol pattern (three eighth notes) and is annotated with fingering numbers: 3, 1, 2, 4, 3, 1, 2, 3, 1, 2, 3, 3, 2, 1. The left hand part provides a bass line with chords Dm and C.

NUOTTIESIMERKKI 3. Alku kappaleesta Polska från Magnuskärr. Alun sorminäppäryyttä lisäävän trioli-kuvion päälle on merkitty sorminumerot.

4.1.3 Kesän päättyessä

Kesän päättyessä luo taattua, melankolista kanteletunnelmaa. Oikean käden kaunis, lyhyt melodia saa vastapainoksi vasemman käden liikkuvan sointukulun, jossa teknisenä haasteena on nimettömän sormen liikkuvuus. Lyhyt kappale sopii esim. välipalakappaleeksi, toisten pidempien soittokappaleiden oheen. (NUOTTIESIMERKKI 4.)

NUOTTIESIMERKKI 4. Kesän päättyessä. F-avaimelle kirjoitetussa vasemman käden kuviossa harjoitellaan käden liikkuvuutta.

4.2 Valintani nuottikirjan teossa

Oman nuottikirjani peruseriaatteena on tarjota uutta ohjelmistoa jatkaville harrastajille. Säveltämäni materiaali on tasoltaan laaja: alun kappaleet sopivat perustaso 1-tasoiselle soittajalle ja vaikenevat lopulta musiikkiopistotaso-ohjelmistoon asti. Kirjan ohjeistuksessa halusin painottaa, että oppilas ja opettaja voivat myös yhdessä sovittaa ja muunnella sävellyksiäni. Suurimpaan osaan kappaleistani olen merkinnyt tarkasti sekä oikean että vasemman käden kuviot, mutta myös sointumerkinnot. Oppilaalla on siis vapaus soittaa säestystä sointumerkeistä haluamallaan tavalla, eikä nuottikuvaa ole pakko noudattaa täysin orjallisesti.

Sovituksissa tärkeänä osana olen pitänyt kanteletta instrumenttina – sen sointia, äänenmuodostumista ja -laatua. Vanhemmissa soitto-oppaissa ei ole ehkä huomioitu sointia kanteleella, vaan vaikutteita säestykseen on otettu mm. pianomusiikista. Vasemman käden kolmisointujen, ja sointukadenssien käyttö melodian säestämisessä on tuttu tapa pianonsoitosta, mutta ei mielestäni toimi parhaalla mahdollisella tavalla kanteleen soinnin kannalta. Kanteleen alemmista oktaaveista soitettut kolmisoinnut ja niiden eri käännökset jäävät usein tunkkaisen

ja sotkuisen kuuloiseksi. Sointujen laajentaminen, eli sointuäänien soittaminen eri korkeuksilta lisää selkeyttä kanteleen sointiin. Kanteleen ääni on pitkäkestoinen. Staccato-soiton (nopeasti sammutettavien äänien soittamisen) opettelu on tärkeää, mutta pitkästä soinnista pääsee myös nauttimaan esim. rubato-soiton tai pitkälinjaisten sointukuvioiden parissa omissa kappaleissani. Perusperiaatteenani on ollut hyödyntää jokainen kanteleen soinnillinen ja soitannollinen asia myös kappaleissani.

Lopullisen nuottikuvan tarkkuuteen vaikutti moni asia. Omasta mielestäni nuotintettu materiaali ei saa olla liian tarkasti kirjoitettu dynamiikkaa ja tempomerkintöjä myöten, jotta myös oppilaalle jää päätösvaltaa tulkinnan suhteen. Tempo- ja dynamiikkamerkintöjä olen lisännyt sävellyksiin kohtiin, joissa ne ovat mielestäni olennaisia – esimerkiksi lopukkeisiin ja kappaleen huippukohtiin. En koe, että tämä syö liikaa oppilaan luovuutta, vaan jättää tilaa myös omaan tulkintaan. Konstruktivistisen oppimisenäkemyksen mukaan haluan myös lisätä oppilaan aikaisempaan tietorakenteeseen uutta tietoa, niin soittotekniikasta kuin musiikinteoriastakin (Rauste-Von Wright ym. 2003, 162-163). Käyttämäni musiikinteorian merkintöjä on listattu alkujohdannossa ylös, ja niitä on tarkoitus myös oppilaan pohtia ja opetella soittoläksyjen ohessa. Hyvä musiikinteorian tuntemus ja perusasioiden hallinta on ehdotonta tänä päivänä musiikin opiskelussa, ja sen rooli korostuu myös koko ajan kansanmusiikissa.

Nuottikuvaan vaikuttaa myös tämänhetkinen tilanne kantelemusiikin nuotintamisesta. On hyvä tiedostaa, että kantelemusiikin nuotinnostyylyissä on vaihtelua paljon, sillä yleinen ja virallinen linjaus eri efektien ja muiden kantelemusiikkipiirteiden nuotintamisesta puuttuu. Sen takia koin myös tärkeänä merkitä erikseen johdantoon käyttämäni merkit, sillä ne varmasti eroavat suurestikin joidenkin muiden kantelepedagogien käyttämistä merkinnöistä.

Nuottikirjan loppuun halusin tehdä opettajaa sekä oppilasta helpottavan listan erilaisista soittoteknisistä asioista, joita kappalekohtaisesti voi harjoitella. Tarkoituksena on, että tarpeen mukaan opettaja voi oppilaan kanssa keskittyä vaikka tietyn teknisen asian opiskeluun, ja viimeisiltä sivuilta on helppo tarkistaa, mitkä kappaleet sopivat erityisesti tähän harjoitteluun. Tällaista kaaviota en ole aikaisemmin nuottikirjoissa itse nähnyt, mutta koen sen pedagogina helpottavaksi työkaluksi, joka nopeuttaa opettajan taustatyötä uusista kappaleista.

5 POHDINTA

Kantele soittimena on kehittynyt tuhansien vuosien ajan 5-kielisestä koverretusta soittimesta suurkanteleiden 39-kieliseen sähkökanteleeseen. Kanteleensoiton asema on jatkuvassa nousussa Suomessa ja maailmalla. Uudelle opetusmateriaalille on tarvetta, mutta sen tuotanto on hidasta.

Tulevaisuudessa haaveeni on *Kantele monin kielin* -nuottikirjan virallinen julkaisu. Toivoisin, että se tavoittaa vielä painettuna kirjana monet kantelepedagogit ja -soittajat, jotka voivat esittää kappaleitani eteenpäin ja tehdä niistä omia sovituksiaan. Mikäli virallista julkaisutahoa ei kirjalleni löydy, en pidä mahdollisena ajatuksena myös kirjan julkaisua omakustanteena. Näin ison työn tehtyäni, suurin sääli olisi, jos kirja jäisi vain omaan käyttööni, eikä saavuttaisi lopullista tavoitettani – uuden opetusmateriaalin lisäämistä kanteleensoiton-opetuksen kentälle.

Opettajan työssäni olen jatkuvasti kiinnostunut oppilaiden omista kappaletoiveista ja ajatuksista koskien omaa soittoharrastusta. Nykypäivän lapset ja nuoret toivovat juuri pop- ja rock-musiikkia soittotuntisisältöihin. Mielestäni lapsen toiveita on kuunneltava, ja soittotunteihin sisällytettävä myös toivekappaleita – olivat ne kuinka kaukana tahansa alkuperäisestä opeteltavasta tyylijajista. Opettajan tietäessä mitä oppilas toivoo, voi myös alkuperäisen opeteltavan asian naamioida oppilaan toiveiden sisälle. Miksei perinteistä valssia voi soittaa myös raskaana rock-versiona? Samalla opettaja karsii oppilaan omia ennakkoluuloja soitintaan kohtaan.

Oma pedagoginen näkemykseni hyvästä opettajuudesta on vahva. Pyrin kokemusteni kautta jatkuvasti parantamaan omaa opettajuuttani oman näkemykseni mukaiseksi. Tulevaisuudessa toivon opettajana, etten kangistu

kaavoihini, vaan jaksan pitää itseni ammatissani virkeänä ja jatkuvasti kehittyvänä. Koen verkostoitumisen ja hyvien yhteyksien muiden kantelepedagogien välillä olevan myös tärkeä väylä tähän. Sitä kautta opetusmateriaali ja kokemukset siirtyvät pedagogilta toiselle, ja yhteistyö mahdollistaa myös erilaisten kantelehankeiden toteuttamisen.

Kappaleeni nuottikirjassa ovat nykykansanmusiikkia, joihin väistämättä ovat vaikuttaneet omat juureni ja nuoruuteni populaarikulttuurin parissa. Kevyestä musiikista poimitut mausteet, esim. perinteiseen polskapoljentoon tuovat mielestäni uutta näkökulmaa kansanmusiikkiin. Kenties nuottikirjastani on tulevaisuudessa hyötyä myös muille musiikkityyleille.

LÄHTEET

Dahlblom, K. & Nieminen, R. 2011a. Salmisen kanteleet vuosina 1925-1949. Kantele-lehti 2, 8-15.

Dahlblom K. & Nieminen, R. 2011b. Vuritys-laite kanteleeseen ja sentapaisiin soittokoneisiin – Paul Salmisen kääntimillä varustetut kanteleet. Kantele-lehti 3, 8-13.

Olsonen, M. 2012. Hyvä soiton opettaminen. Nuorten musiikkipedagogien ajatuksia. Tampere: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Patrikainen, R. 1999. Opettajuuden laatu. Ihmiskäsitys, tiedonkäsitys ja oppimiskäsitys opettajan pedagogisessa ajattelussa ja toiminnassa. Jyväskylä: PS-KUSTANNUS.

Rauste-Von Wright, M., Von Wright, J. & Soini, T. 2003. Oppiminen ja koulutus. 9., uudistettu painos. Juva: WSOY.

Ruohotie, P. 1998. Motivaatio, tahto ja oppiminen. Helsinki: Oy Edita Ab.

Saha, H. 2006. Kantele. Teoksessa Asplund, A., Hoppu, P., Laitinen, H., Leisiö, T., Saha, H. & Westerholm, S. (toim.). Suomen musiikin historia. Kansanmusiikki. 399-418. Porvoo: WSOY.

Salovaara, R. & Honkonen, T. Rakenna hyvä luokkahenki. Porvoo: Ps-kustannus.

SML - Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry. 2005. Kansanmusiikki.

Tasosuoritusten sisällöt ja arvioinnin perusteet. Saatavissa:

<http://www.musicedu.fi/easydata/customers/musop/files/tasosuoritukset/suomi/kamu2005.pdf>. Luettu 8.10.2013

Toivanen, P. 2009. "Jokainen ihminen on ulkomaalainen lähes kaikkialla" : ajatuksia monikulttuurisen musiikkikasvatuksen sisällöstä, tavoitteista, haasteista ja tulevaisuuden näkymistä. Teoksessa Louhivuori, J., Paananen, P. & Väkevä, L. (toim.). Musiikkikasvatus: näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimukseen. 325-341. Vaasa: Suomen musiikkikasvatusseura - FiSME ry.

Virtanen, L. 2013. Hannu Koistinen. Suomen Kuvalehti 41, 50-53.

NUOTTIKIRJAT

Väisänen, A. O. (toim.). 2002. Kantele- ja jouhikkosävelmiä. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Hassinen, E. 1992. Kantelekoulu 1, peruskurssi 1/3. Kajaani.

Honkonen, U., Huovinen, S., Kinnunen, S. & Savolainen, T. (toim.). 2002. Kanteleen kanssa sävellysten ja sovitusten maailmassa. Kokkola: Modus Musiikki Oy.

Laasanen, T-L. 1991. Perinteinen suurkanteleen opas. Iisalmi.

Lilvanen L. 2005. Kapteenien kantelekoulu. Tampere: Kansanmusiikki-instituutti.

Linnaranta, O. (toim.). 2001. Tunturikuvia – Martti Salon sävellyksiä ja sovituksia kanteleelle. Kemijärvi.

Murto, M. & Raskinen, M. 1989. Sävellyksiä konserttikanteleelle. Tampere: Modus Musiikki Oy.

Piispanen, U., Pitkänen, S. & Sopanen, S. 2005. Vivo kantele. Keuruu: OTAVA.

Pokela, M. 1986. Hiidenkirnu. Sävellyksiä ja sovituksia koneistokanteleelle. Helsinki: Musiikki Fazer Musik.

Pokela, M. 1986. Seitakivi. Lapinaiheisia sävellyksiä ja sovituksia koneistokanteleelle. Helsinki: Musiikki Fazer Musik.

Raskinen, M. 1992. Näkyhiekkaa. Modus Musiikki Oy.

Sopanen, I. 1987. Suomalaisen suurkanteleen opas. Ilmajoki: Oy Finnpublishers.

Sopanen, S. & Sopanen, I. 1992. Tampere: Finnpublishers oy.